

xxx ministeriön julkaisusarja 2021:xx

Valtion taloudellisia riskejä ja vastuita käsittelevä sanasto

Kirjoita julkaisun alaotsikko

Kirjoita tekijät, toimittaja tai tekijäorganisaatio

xxxministeriö Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Publication distribution

Institutional Repository
for the Government
of Finland Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Publication sale

Online bookstore
of the Finnish
Government

vnjulkaisumyynti.fi

[Tuplaklikkaa ja kirjoita ministeriö](#)

Klikkaa ja valitse tekijänoikeustaso

ISBN pdf: [VNK täyttää](#)

ISSN pdf: [VNK täyttää](#)

ISBN painettu: [VNK täyttää](#)

ISSN painettu: [VNK täyttää](#)

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021 Finland (kieliversioissa)

Sisältö

1	Sanastotyön toteutus	6
2	Käsittekaavioluettelo	8
3	Sanaston laatimismenetelmät ja rakenne	9
4	Kaavioiden kuvaukset	15
5	Sanasto	17
5.1	Yleisiä riskienhallintaan liittyviä käsitteitä	17
5.2	Riskien luokittelu ja riskinotto	20
5.3	Julkinen talous	22
5.4	Operatiiviset riskit.....	25
5.5	Strategiset riskit.....	27
5.6	Taloudelliset riskit.....	29
5.7	Markkinariskit	31
5.8	Rahoitusriskit.....	33
5.9	Elinkaarihankkeisiin liittyviä riskejä.....	34
5.10	Keskittymäriskit	36
5.11	Suorat taloudelliset vastuut	37
5.12	Ehdolliset taloudelliset vastuut	40
	Liitteet	42
	Lähteet	43

ESIPUHE

Valtion taloudelliset riskit ja vastuut ovat olleet jatkuvassa kasvussa yli vuosikymmenen ajan. Taloudelliset riskit ja vastuut ovatkin nousseet yhdeksi valtioneuvostotasoisien riskienhallinnan keskeisistä huomion kohteista. Julkisen talouden kestävyttä arvioidaan suhteessa valtion riskinsietokykyyn ja eri toimijat tuottavat säännöllisesti aiheeseen liittyviä analyysejä ja riskiraportteja. Valtion taloudelliset riskit ja vastuut ovat yhä lisääntyvässä määrin myös julkisen mielenkiinnon ja keskustelun kohteena. Keskustelusta on kuitenkin puuttunut yhteinen kieli – tai sen käyttö on ollut epäyhtenäistä.

Valtiovarainministeriö käynnisti syksyllä 2022 valtion taloudellisiin riskeihin ja vastuisiin kohdistuvan terminologisen sanastotyön osana valtioneuvostotasoisien riskienhallinnan kehittämistä. Asetettu sanastotyöryhmä kokoontui 1.12.2022-28.2.2023 välisenä aikana yhteensä kuuteen työpajaan ennalta läpikäydyn lähdeaineiston ja alustavan käsiteläkartoituksen pohjalta. Työn aikana konsultoitiiin lisäksi Valtiontalouden tarkastusvirastoa sekä järjestettiin avoin lausuntokierros lausuntopalvelut.fi –palvelun kautta.

Tehdyn työn tavoitteena on vahvistaa ymmärrettävää ja yhdenmukaista riskiviestintää, tukea termien yhdenmukaista käyttöä ja kuvata keskeisten käsitteiden määritelmät ja käsitteiden väliset suhteet tukemaan tiedonsiirtoa ja hyödyntämistä eri käyttötarkoituksissa. Pidemmällä aikavälillä yhtenäisempi käsitteistö tukee myös mahdollisten ohjelmistojen ja digitaalisten palveluiden kehittämistä ja käyttöä.

Valtion taloudellisten riskien ja vastuiden teema läpileikkaa kaikki valtioneuvoston yhteiset toiminnot, joita ovat esimerkiksi säädösvalmistelu, toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta, EU- ja kansainvälisten suhteiden hoitaminen sekä yhteiskuntapolitiikan valmisteluun liittyvä toiminta. Työn tuloksia voivat hyödyntää eri sektoreilla työskentelevät talouden ja riskienhallinnan sekä ennakoinnin ja tiedolla johtamisen asiantuntijat. Valtion talouteen liittyvän raportoinnin kehittämisessä yhteinen kieli auttaa viestinnässä onnistumista.

Sanasto on julkaistu vapaasti käytettäväksi yhteentoimivuusalustan sanastotietokannassa osoitteessa <https://sanastot.suomi.fi>. Sanastot-työkalulla kerätään ja ylläpidetään julkishallinnon yhteisiä terminologisia sanastoja ja käsitteitä.

Terminologisen sanastotyön asiantuntijapalvelun työhön tuotti Lingsoft Language Services Oy. Sanaston teossa käytetyt tärkeimmät lähteet on lueteltu sanaston lopussa. Kappaleessa 1 kuvataan tarkemmin tehtyä työtä sekä mm. sen rajauksia.

Sanastotyöryhmän jäseniä olivat:

Terhi Sääskilahti, valtiovarainministeriö, valtiovarain controller –toiminto, puheenjohtaja

Riitta Rosenberg, liikenne- ja viestintäministeriö, jäsen

Mikko Nygård, liikenne- ja viestintäministeriö, jäsen

Stina Oksa, sosiaali- ja terveysministeriö, jäsen

Matti Rajala, sosiaali- ja terveysministeriö, jäsen

Veera Mäki, Valtiokonttori, jäsen

Ari Kauhanen, Valtiokonttori, jäsen

Jetta Kuivalainen, valtioneuvoston kanslia, jäsen

Marjo Ojala, valtioneuvoston kanslia, jäsen

Jukka Hytönen, valtiovarainministeriö, kansantalousosasto, jäsen

Sami Napari, valtiovarainministeriö, rahoitusmarkkinaosasto, jäsen

Esko Mustonen, valtiovarainministeriö, valtiovarain controller –toiminto, jäsen

[Napsauta ja kirjoita Allekirjoittajan nimi.](#)

[Napsauta ja kirjoita julkaisukuukausi ja -vuosi, esim. Huhtikuu 2018](#)

1 Sanastotyön toteutus

Sanastotyötä valmisteltiin valtiovarainministeriössä kesän ja syksyn 2022 aikana. Valmisteluvaiheessa määriteltiin työn tavoitteet, sanaston kohderyhmä, arvio ennakoitavasta laajuudesta ja tehtävistä rajauksista sekä työskentelyn tavoiteaikataulu. Suunnitteluvaiheeseen sisältyi lisäksi tutustuminen sanastotyön periaatteisiin ja menetelmiin sekä alustavat yhteydenotot keskeisiin yhteistyötahoihin työryhmän kokoamiseksi ja sitoutumisen varmistamiseksi.

Alustava laaja käsitelistaus muodostettiin aihealueen keskeisen lähdeaineiston läpikäynnin yhteydessä. Lähdeaineistoon sisältyivät keskeisimmät aihepiiriin kuuluvat lait, asetukset, määräykset, suositukset ja ohjeet, keskeiset standardit sekä valtion taloudellisia riskejä ja vastuita kuvaavat raportit ja ennusteet. Valmiit aihepiiriin kuuluvat termitietokannat ja sanastot pyrittiin tunnistamaan päällekkäisyyksien välttämiseksi. Laaja käsitelistaus ja useita erilaisia alustavia käsitejärjestelmiä jäsenneltiin miellekarttojen avulla.

Työssä pyrittiin säilyttämään määriteltävien käsitteiden määrä kohtuullisena ja rajaamaan sanasto olennaisimpiin valtion taloudellisia riskejä ja vastuita kuvaaviin käsitteisiin. Työn ulkopuolelle rajattiin jo suunnitteluvaiheessa talouden suunnitteluun ja seurantaan, talousarvioon ja kirjanpitoon liittyvä käsitteistö, sekä kaikki sellainen käsitteistö, jota on käsitelty muissa aihepiiriin liittyvissä soveltuvissa termipankeissa tai sanastoissa (esimerkiksi verotukseen, budjetointiin ja makrotalouteen liittyvä sanasto). Työn rajauksissa pyrittiin huomioimaan lisäksi tunnistetut alkavat muut sanastotyöt päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Riskienhallinnan yleinen käsitteistö sisällytettiin työhön valmiita käsitteitä ja termistöjä hyödyntäen ISO 31000:2018 standardiin nojautuen. Yleisessä riskienhallinnan käsitteistössä huomioitiin lisäksi marraskuussa 2022 päivitetty VAHTI-riskienhallintasanasto.¹

Työskentelyn aikana kävi ilmeiseksi, että osalla käsitteistä on ollut sekä virallisia että epävirallisia määritelmiä sekä puhekielisiä ilmaisuja ja merkityksiä, jotka ovat olleet osittain tai lähes kokonaan toisiaan vastaavia. Näiden osalta sanastossa on pyritty antamaan mieluummin laajempi, kuin tiukasti rajaava määritelmä. Usean käsitekaavion kohdalla havaittiin lisäksi merkittävästikin laajentamisvaraa. Sanasto sisältää myös joitakin käsitteitä, jotka eivät itsessään kuvaa taloudellista riskiä, mutta ovat

---

¹ VAHTI-riskienhallintasanasto digitaaliseen toimintaympäristöön. Digi- ja väestötietovirasto.

taloudellisia riskejä käsiteltäessä keskeisiä. Tällaisia ovat mm. taloudellisiin vastuisiin liittyvät käsitteet.

Sanastoon valittua käsitejärjestelmää ja -kaaviota muotoiltaessa analysoitiin useita erilaisia mahdollisuuksia. Valittu esittämistapa on valtion taloudellisia riskejä ja vastuita kuvaavissa lähteissä sovellettuja lähinnä vastaava – lisäksi se vastaa valtiovarain controller –toiminnan riskienhallintapolitiikkamallin liiteaineistossa esitettyä riskiluokittelua.

Työssä keskeisessä roolissa toimi asiantuntijatyöryhmä. Työryhmä asetettiin 15.11.2022. Edustetut organisaatiot valittiin valtionhallinnon toimijoiden joukosta siten, että niiden taloudellinen toimintaympäristö ja tehtävät kattaisivat monipuolisesti erilaisia riski- ja vastuunäkökulmia sekä taloudellisiin riskeihin ja vastuisiin liittyvää analysointia, raportointia ja valvontaa. Työryhmä haluttiin kuitenkin pitää tiiviinä työn joustavan etenemisen ja vapaamuotoisen keskustelun mahdollistamiseksi.

Sanastotyön asiantuntijapalveluita tuottavan Lingsoft Language Services Oy:n tehtävänä oli vastata valmiiksi kootun lähdeaineiston ja alustavan käsitekartoituksen läpikäynnistä, käsitejärjestelmien rakentamisesta, työryhmän asiantuntijoiden perehdyttämisestä työmenetelmiin sekä sanastoluonnosten valmistelusta.

Työpajavaihe kesti 1.12.2022 – 28.2.2023 välisen ajan. Työpajoissa käytiin läpi ennalta sovitut kaaviot niiden rakenteen, sisällön sekä varsinaisten määritelmien ja huomautusten osalta. Työpajan tuloksista muotoiltiin ensimmäinen sanastokokonaisuus huhtikuussa 2023. Työryhmä käsitteli kokonaisuutta ennen virallista lausuntokierrosta sekä lausuntopalautteen läpikäynnin yhteydessä. Koko projektin ajan käytössä oli myös sähköinen työskentelytila keskustelua ja kirjallista kommentointia varten.

2 Käsitekaavioluettelo

Käsitekaavio 1. Yleisiä riskienhallintaan liittyviä käsitteitä

Käsitekaavio 2. Riskien luokittelu ja riskinotto

Käsitekaavio 3. Julkinen talous

Käsitekaavio 4. Operatiiviset riskit

Käsitekaavio 5. Strategiset riskit

Käsitekaavio 6. Taloudelliset riskit

Käsitekaavio 7. Markkinariskit

Käsitekaavio 8. Rahoitusriskit

Käsitekaavio 9. Elinkaarihankkeisiin liittyviä riskejä

Käsitekaavio 10. Keskittymäriskit

Käsitekaavio 11. Suorat taloudelliset vastuut

Käsitekaavio 12. Ehdolliset taloudelliset vastuut

3 Sanaston laatimismenetelmät ja rakenne

Sanaston laatiminen on perustunut käsiteanalyysiin, jolla tarkoitetaan käsitepiirteiden ja käsitesuhteiden selvittämistä. Käsitesuhteita kuvataan graafisesti käsitekaavioilla ja sanallisesti määritelmillä.

Työmenetelmä on perustunut pitkälti niihin sanastotyön yleisiin periaatteisiin, jotka on esitetty ISO standardeissa ja Sanastotyön käsikirjassa (1989).

Deskriptiivisyys. Useimmat ISO-standardeihin perustuvat terminologiset sanakirjat ovat normatiivisia. Sanastomme on kuitenkin deskriptiivinen eli kuvaileva. Hakuyksiköt on näin ollen valittu sen perusteella, millaisia termejä teksteissä käytetään, eikä sen perusteella, millaisia termejä niissä pitäisi käyttää. Normatiivisena piirteenä sanastossa on kuitenkin se, että jos asiantuntijat ovat katsoneet termin ei-suositeltavaksi, olemme sijoittaneet termin omalle, ei-suositeltavuutta kuvaavalle kentälle (ks. tarkemmin Lyhenteet ja merkinnät -kohta). Olemme myös sijoittaneet synonyymisten termien joukosta yleisimmin käytetyn termin ensimmäiseksi.

Hakuyksiköiden järjestys. Hakuyksiköt ovat loogisessa järjestyksessä ja tätä järjestystä edustavat käsitekaaviot.

Termitietueen rakenne

Käsitteet on esitetty sekä omina termitietueina että käsitejärjestelmiä kuvaavina kaavioina. Käsitejärjestelmäkaaviot ja termitietueet on tarkoitettu toisiaan tukeviksi esitysmuodoiksi.

Termitietueessa käsitteille annetaan ensin suomenkieliset termit. Näiden jälkeen seuraa suomenkielinen määritelmä ja mahdolliset määritelmää täydentävät lisätiedot eli huomautukset.

Kaikki käsitteet on pyritty määrittelemään – myös silloin, kun termi on läpinäkyvä tai ainakin näyttää sellaiselta. Määritelmiä laadittaessa on pyritty käyttämään vain yleisesti tunnettua sanastoa tai sellaisia termejä, joita vastaavat käsitteet on määritelty tässä sanastossa.

Määritelmät on mahdollisuuksien mukaan rakennettu vastaamaan käsitekaavioita, ts. siten, että myös määritelmät muodostaisivat keskenään järjestelmän. Tärkein menetelmä määritelmien ”synkronoinnissa” on ollut siitä huolehtiminen, että määritelmässä on yläkäsitteen paikalla lähin yläkäsite.

Määritelmiä täydentävissä lisätiedoissa, eli huomautuksissa, on esitetty määritelmää täydentävää tietoa. Huomautukset on pyritty muotoilemaan siten, että ne sisältävät termiä tai sen määritelmää selventäviä esimerkkejä tai kyseiseen riskiin liittyviä mahdollisia vaikutuksia.

Lyhenteet ja merkinnät

syn. suomenkieliset termit: päätermin (lihavoituna) sallittavat synonyymit (yleisemmin käytetyt ja suositeltavat synonyymit ensin)

syn.-ei ei-suositeltava termi

I, II homonyymi

Käsitekaaviot

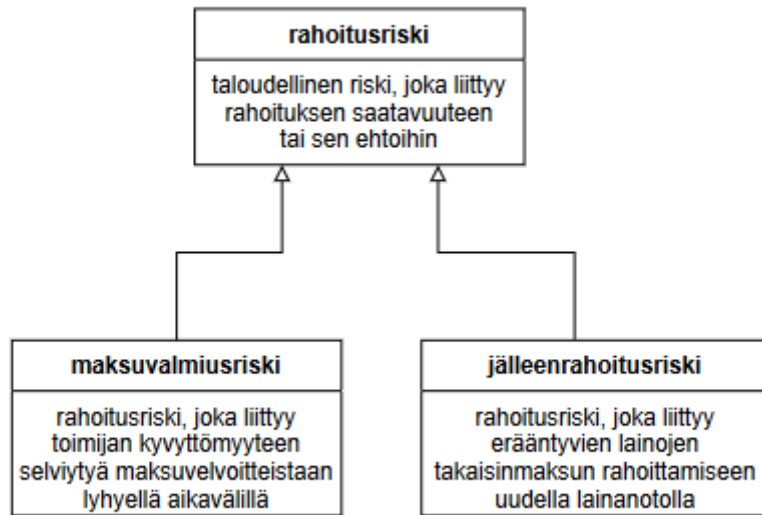
Käsitteiden suhteita on havainnollistettu käsitekaavioilla, jotka on laadittu pääasiassa ISO standardien mukaisesti ja UML:n (Unified Modeling Language) mukaisilla merkin-tätavoilla.

Sanasto-osuuden termitietueista on poimittu kaavioon päätermi eli suositeltava termi ja määritelmä. Kaavioihin on saatettu ottaa mukaan sellaisia käsitteitä ja ilmauksia, jotka eivät ole mukana sanastossa mutta ovat silti oleellisia käsitejärjestelmän ymmärtämisen kannalta. Kaavioissa sellaiset käsitteet on kursivoitu.

Käsitesuhdetyytit ja niiden merkitseminen

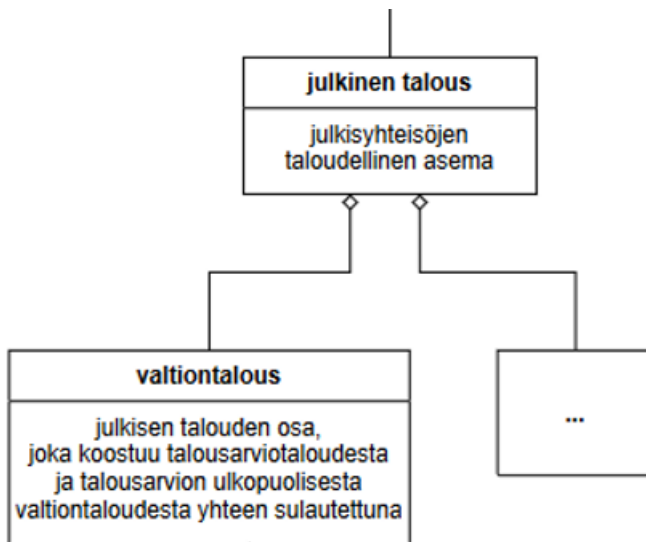
Käsitesuhteita on kolmea tyyppiä: hierarkkisia, koostumussuhteisia ja funktiosuhteisia.

Hierarkkinen suhde (kolmioon päättyä viiva) vallitsee yläkäsitteen ja sitä suppeamman alakäsitteen välillä. Alakäsite sisältää kaikki yläkäsitteen piirteet sekä vähintään yhden lisäpiirteet. Alakäsite on toisin sanoen yläkäsitteen laji tai edustaja. Kolmion kärki osoittaa yläkäsitteeseen.

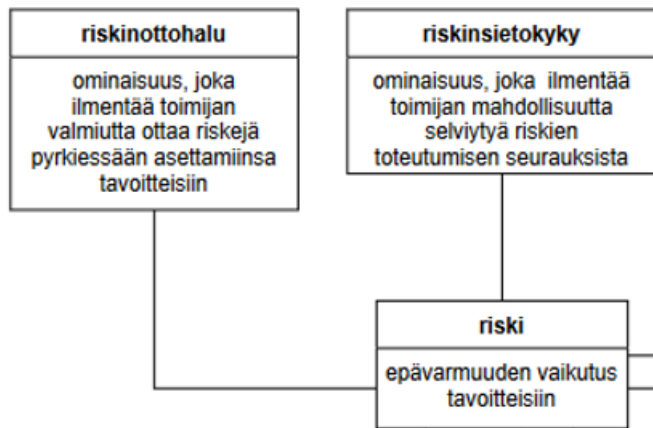
Kuva 1. Esimerkki hierarkkisista käsitesuhteista.

Koostumussuhde (vinoneliöön päättyvä viiva) on kokonaisuuden ja sen osien välinen suhde. Yläkäsitteen piirteet eivät sisälly alakäsitteeseen kuten hierarkkisessa käsitejärjestelmässä. Vinoneliö kiinnittyy yläkäsitteeseen.

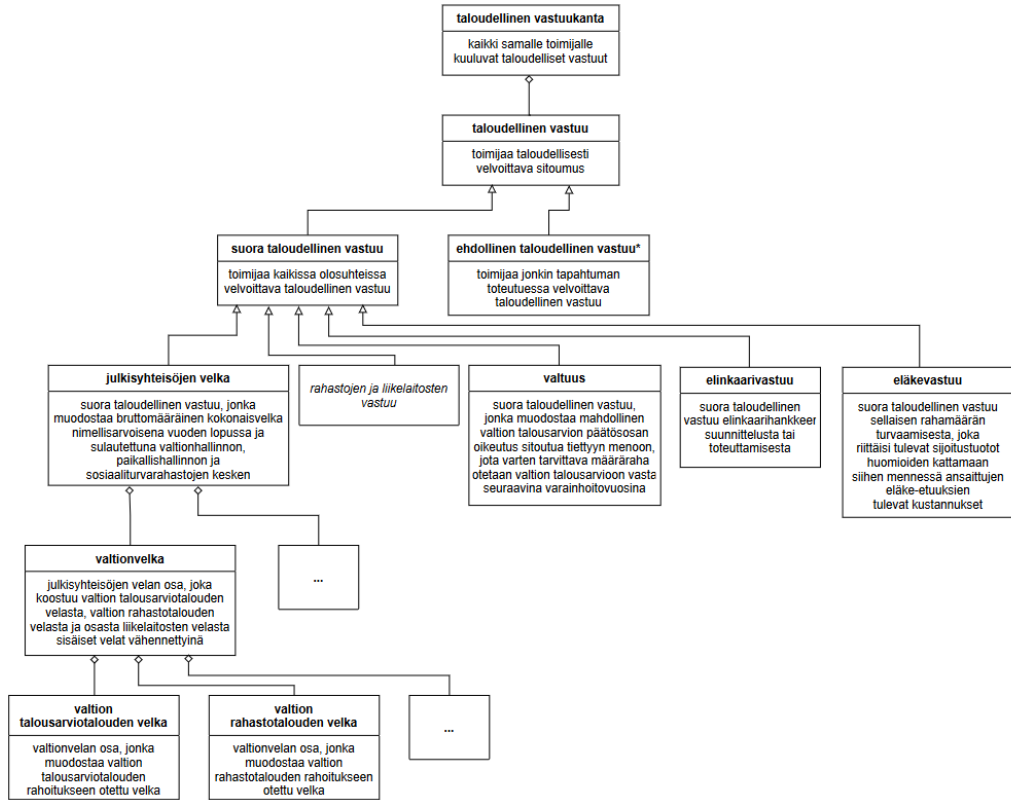
Kuva 2. Esimerkki koostumussuhteista.

Funktiosuhde eli assosiatiivinen suhde (tavallinen viiva ilman symbolia) on muu kuin hierarkkinen tai koostumussuhde, esim. syyn ja seurauksen, toiminnan ja välineen, tekijän ja tuloksen suhde, jne. Funktiosuhteen tyyppi käy yleensä ilmi määritelmästä.

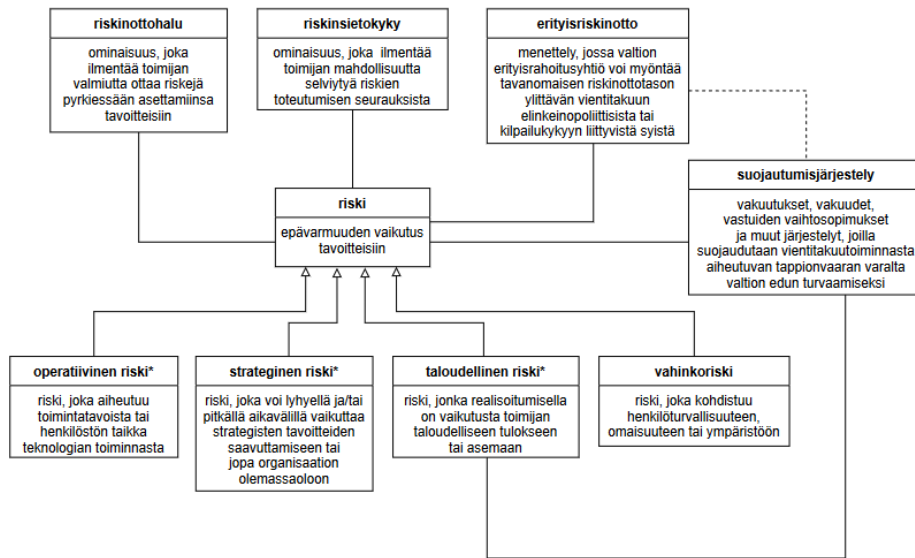
Kuva 3. Esimerkki funktiosuhteista.

Samassa kaaviossa voi esiintyä erityyppisiä käsitesuhteita.

Kuva 4. Esimerkki sekasuhteisesta kaaviosta.

Katkoviiva osoittaa, että hierarkkisessa, koostumus- tai funktiosuhteessa oleva käsite ei ole välttämätön. Katkoviivalla kuvattu käsitesuhde täydentää määritelmiä ja tukee käsitteiden ymmärtämistä.

Kuva 5. Esimerkki katkoviivan käytöstä.

Laatikossa esiintyvät kolme pistettä viittaavat sellaisiin alakäsitteisiin, joita ei ole sisällytetty kaavioon, koska ne eivät ole kyseiselle kaaviolle relevanteja (ks. Kuva 2). Kolme pistettä vastaavat toisin sanoen lyhennettä jne.

Asteriski tarkoittaa, että kyseisen käsitteen suhteita kuvataan myös muualla sanastossa yhdessä tai useammassa kaaviossa (ks. Kuva 4).

4 Kaavioiden kuvaukset

Sanasto sisältää 12 käsitekaaviota, jotka voidaan kytkeä yhteen. Kussakin kaaviossa on esitetty systemaattinen kokonaisuus alkaen kaavion yläkäsitteestä ja jatkuen rajattuun määrään alakäsitteitä. Ylemmän kaavion alakäsite voi toimia seuraavan kaavion yläkäsitteenä.

Kaavio 1 kuvaa riskienhallintaan liittyviä yleisiä käsitteitä ja siinä esitetyt määritelmät toimivat lähtökohtana muiden kaavioiden määritelmille.

Kaavio 2 sisältää kaksi osaa. Yläkäsitteen ”riski” yläpuolella esitetyt käsitteet kuvaavat riskin ottamiseen liittyviä käsitteitä, alapuolella on kuvattu riskien luokittelu siten, kuin sanastossa talouteen vaikuttavat riskit on luokiteltu. Tämä luokittelu vastaa valtiovarain controller –toiminnon riskienhallintapolitiikan liiteaineistossa² esitettyä luokittelua, mutta ei ole missään tarkoituksessa ohjaava tai rajaava. Riskien luokittelua voidaan tehdä useilla eri tavoilla ja useista eri lähtökohdista kontekstista ja tarpeesta riippuen. Jokainen organisaatio käyttää itselleen parhaiten soveltuvia luokitteluja, usein jopa useita erilaisia tilanteesta riippuen.

Kaavio 3 avaa lukijalle julkiseen toimintaympäristöön ja talouteen liittyvää käsitteistöä, jonka yhteinen ymmärtäminen on olennaista kuvattaessa valtion taloudellisia riskejä ja vastuita. Kaavio toimii sanaston viimeisenä kokoavana käsitteistönä ennen siirtymistä varsinaisiin riskikäsitteisiin.

Kaaviot 4 ja 5 käsittelevät valtion talouteen vaikuttavia operatiivisia ja strategisia riskejä. Käsitteet operatiivinen riski ja strateginen riski on määritelty kaaviossa 2 ja määritelmät sisältyvät kaavioissa esitettyihin alakäsitteisiin. Kaavioissa – kuten kaikissa talouteen vaikuttavien riskien luokitteluja käsittelevissä kaavioissa – on tunnistettu työn aikana laajenemismahdollisuuksia. Näin ollen kaavioita ei voida pitää tyhjentyvänä.

Kaavio 6 sisältää riskejä, jotka aiheutuvat talousjärjestelmän, taloudellisten mekanismien tai esimerkiksi markkinoiden sisällä. Vaikka koko sanasto käsittelee valtion talouteen ja vastuisiin vaikuttavia riskejä, tämä kaavio sisältää yleisimpiä taloudellisten riskien kuvaamisessa käytettyjä käsitteitä.

---

² Riskienhallintapolitiikkamalli. Valtiovarainministeriö. Osoitteessa <https://vm.fi/riskienhallinta>. Viitattu 2.5.2023.

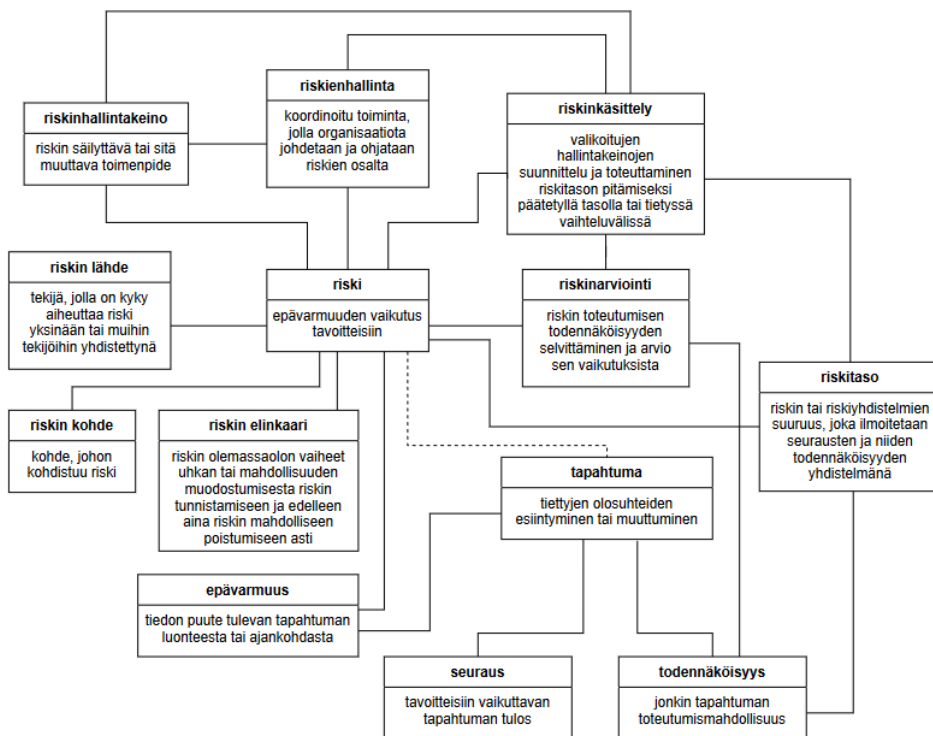
Kaaviot 7-10 syventävät kaaviossa 6 esitettyjä riskikäsitteitä markkina-, rahoitus-, elinkaarihanke- ja keskittymäriskien osalta. Näissä kaavioissa kyseiset käsitteet toimivat kaavion yläkäsitteinä jakauten edelleen tarkentaviin alakäsitteisiin.

Kaaviot 11 ja 12 sisältävät taloudellisiin vastuisiin liittyvää käsitteistöä. Ne eivät ole varsinaisia riskikäsitteitä, mutta ovat olennaisia ja usein toistuvia käsitteitä valtion taloudellisia vastuita kuvaavissa teksteissä.

5 Sanasto

5.1 Yleisiä riskienhallintaan liittyviä käsitteitä

Kuva 6. Kaavio yleisistä riskienhallintaan liittyvistä käsitteistä.

Kaavion käsitteet

epävarmuus

määritelmä: tiedon puute tapahtuman todennäköisyydestä, luonteesta tai ajankohdasta

riski

määritelmä: epävarmuuden vaikutus tavoitteisiin

riskienhallinta

syn. riskinhallinta

määritelmä: koordinoitu toiminta, jolla organisaatiota johdetaan ja ohjataan riskien osalta

riskinhallintakeino

syn. hallintakeino; kontrolli

määritelmä: riskin säilyttävä tai sitä muuttava toimenpide

riskinkäsittely

syn. riskin käsittely; riskien käsittely

määritelmä: valikoitujen hallintakeinojen suunnittelu ja toteuttaminen riskitason pitämiseksi päätetyllä tasolla tai tietyssä vaihteluvälissä

huomautus: Riskinkäsittely sisältää säännöllistä riskinarviointia, jolla reagoidaan ympäristössä tapahtuviin muutoksiin, arvioidaan käsittelyn tehokkuutta ja riskinhallintakeinoja.

riskitaso

määritelmä: riskin tai riskiyhdistelmien suuruus, joka ilmoitetaan seurausten ja niiden todennäköisyyden yhdistelmänä

riskin lähde

määritelmä: tekijä, jolla on kyky aiheuttaa riski yksinään tai muihin tekijöihin yhdistettynä

riskin kohde

määritelmä: kohde, johon kohdistuu riski

riskin elinkaari

syn. riskiaika

Määritelmä: riskin olemassaolon vaiheet uhkan tai mahdollisuuden muodostumisesta riskin tunnistamiseen ja edelleen aina riskin mahdolliseen poistumiseen asti

Huomautus: Riskin elinkaaren alkuna voidaan pitää edeltäviä tapahtumia, jotka aiheuttavat uhkan tai mahdollisuuden, joka vuorostaan on tunnistettavissa riskiksi. Riskin elinkaaren loppu on usein vaikeasti määriteltävissä, sillä riski voi muuntua elinkaarensa aikana huomattavastikin, ja monet riskit jäävät elämään vähäisinä jäännösriskinä. Riskin muuntuessa voivat muuttua esimerkiksi riskin vaikuttavuus, sen todennäköisyys tai jopa kohde, johon riski vaikuttaa. Riskin elinkaareen vaikuttavat sekä toimintaympäristöstä johtuvat muutokset että organisaation toimenpiteet.

riskinarviointi

syn. riskin arviointi; riskien arviointi

määritelmä: riskin toteutumisen todennäköisyyden selvittäminen ja arvio sen vaikutuksista

tapahtuma

määritelmä: tiettyjen olosuhteiden esiintyminen tai muuttuminen

seuraus

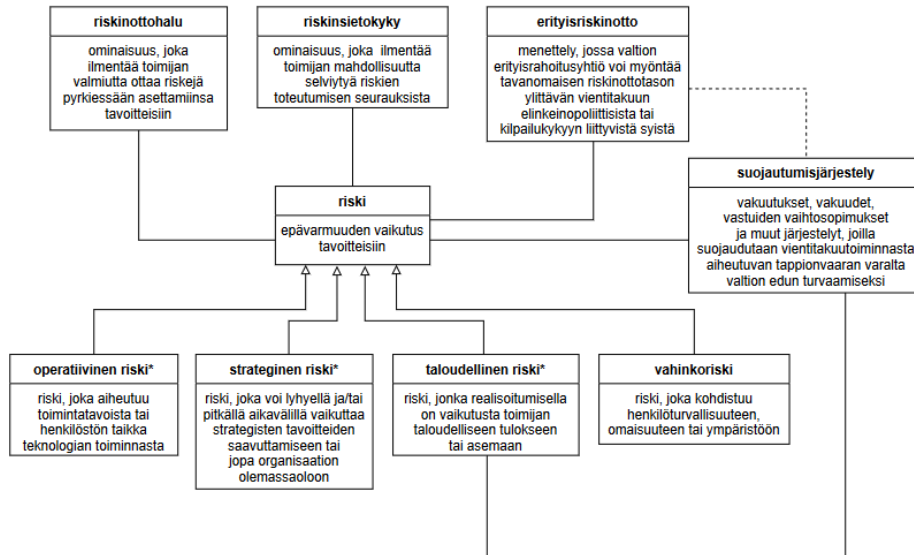
määritelmä: tavoitteisiin vaikuttavan tapahtuman tulos

todennäköisyys

määritelmä: jonkin tapahtuman toteutumismahdollisuus

huomautus: Riskienhallinnassa termillä todennäköisyys viitataan jonkin tapahtuman toteutumisen mahdollisuuteen, joka voidaan määritellä, mitata tai määrittää objektiivisesti tai subjektiivisesti, laadullisesti tai määrällisesti ja kuvata yleisellä tasolla tai matemaattisesti.

5.2 Riskien luokittelu ja riskinotto

Kuva 7. Kaavio riskien luokittelusta ja riskinotosta.

Kaavion käsitteet

riskinottohalu

syn. riskinottohalukkuus

määritelmä: ominaisuus, joka ilmentää toimijan valmiutta ottaa riskejä pyrkiessään asettamiinsa tavoitteisiin

riskinsietokyky

syn. riskinkantokyky; riskinkestokyky

määritelmä: ominaisuus, joka ilmentää toimijan mahdollisuutta selviytyä riskien toteutumisen seurauksista

erityisriskinotto

määritelmä: menettely, jossa valtion erityisrahoitusyhtiö voi myöntää tavanomaisen riskinottotason ylittävän vientitakuun elinkeinopoliittisista tai kilpailukykyyn liittyvistä syistä

huomautus: Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera voi myöntää vientitakuun elinkeinopoliittisista tai kilpailukykyyn liittyvistä syistä silloinkin, kun yhtiö ei tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella voisi vientitakuuta myöntää hankkeeseen liittyvän korkean riskin johdosta.

suojautumisjärjestely

määritelmä: vakuutukset, vakuudet, vastuiden vaihtosopimukset ja muut järjestelyt, joilla suojaudutaan vientitakuutoiminnasta aiheutuvan tappionvaaran varalta valtion edun turvaamiseksi

operatiivinen riski

määritelmä: riski, joka aiheutuu toimintatavoista tai henkilöstön taikka teknologian toiminnasta

huomautus: Operatiiviset riskit ovat organisaation toimintoihin liittyviä välittömien tai välillisten vahinkojen riskejä tai vahingollisia seurauksia maineelle, jotka voivat seurata virheistä tai puutteista organisaation sisäisissä prosesseissa.

strateginen riski

määritelmä: riski, joka voi lyhyellä ja/tai pitkällä aikavälillä vaikuttaa strategisten tavoitteiden saavuttamiseen tai jopa organisaation olemassaoloon

huomautus: Strategiset riskit voivat johtua esim. virheellisistä tai epäonnistuneista päätöksistä, toimintamalleista, johtamisesta, valvonnasta tai hitaasta reagoinnista sisäisiin tai ulkoisiin muutoksiin.

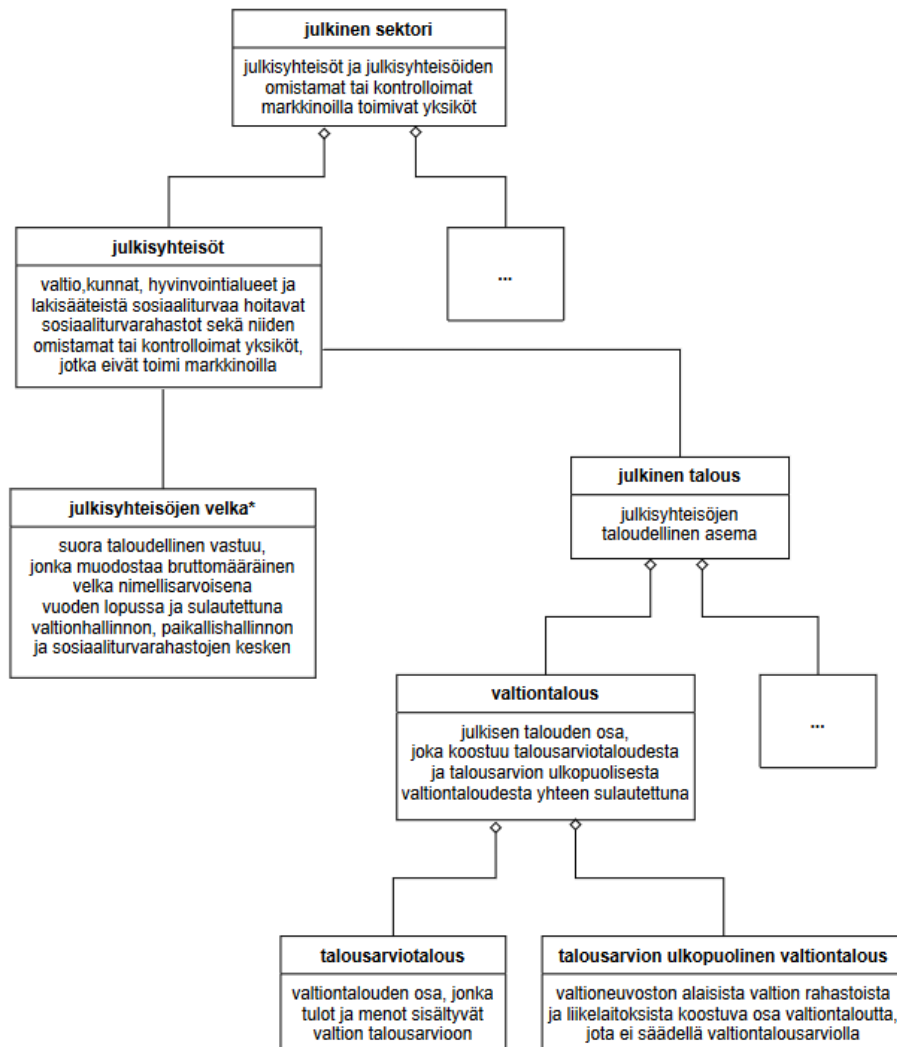
taloudellinen riski

määritelmä: riski, jonka realisoidumisella on vaikutusta toimijan taloudelliseen tulokseen tai asemaan

vahinkoriski

määritelmä: riski, joka kohdistuu henkilöturvallisuuteen, omaisuuteen tai ympäristöön

5.3 Julkinen talous

Kuva 8. Kaavio julkisesta taloudesta.

Kaavion käsitteet

julkinen sektori

määritelmä: julkisyhteisöt ja julkisyhteisöiden omistamat tai kontrolloimat markkinoilla toimivat yksiköt

julkisyhteisöt

määritelmä: valtio, kunnat, hyvinvointialueet ja lakisääteistä sosiaaliturvaa hoitavat sosiaaliturvarahastot sekä niiden omistamat tai kontrolloimat yksiköt, jotka eivät toimi markkinoilla

huomautus: Julkisyhteisöt rahoittavat toimintansa pääosin veroilla tai veronluonteisilla maksuilla.

julkinen talous

syn. julkisyhteisöjen talous; julkistalous

määritelmä: julkisyhteisöjen taloudellinen asema

valtionalous

määritelmä: julkisen talouden osa, joka koostuu talousarviotaloudesta ja talousarvion ulkopuolisesta valtionaloudesta yhteen sulautettuna

huomautus: Joskus valtionalouteen luetaan myös valtion liikelaitokset. Valtionhallinto on valtionalouden lähikäsite kansantalouden tilinpidossa.

talousarviotalous

syn. budjettitalous; valtion budjettitalous

määritelmä: valtionalouden osa, jonka tulot ja menot sisältyvät valtion talousarvioon

huomautus: Talousarviotalouteen luetaan kuuluvaksi tasavallan presidentin kanslia, eduskunta, ministeriöt sekä valtion virastot ja laitokset.

talousarvion ulkopuolinen valtiontalous

syn. budjetin ulkopuolinen valtiontalous

määritelmä: valtioneuvoston alaisista valtion rahastoista ja liikelaitoksista koostuva osa valtiontaloutta, jota ei säädelä valtion talousarviolla

huomautus: Talousarvion ulkopuoliseen valtiontalouteen kuuluvat yksiköt on otettu valtion talousarvioon vain laissa erikseen määritellyissä tapauksissa.

julkisyhteisöjen velka

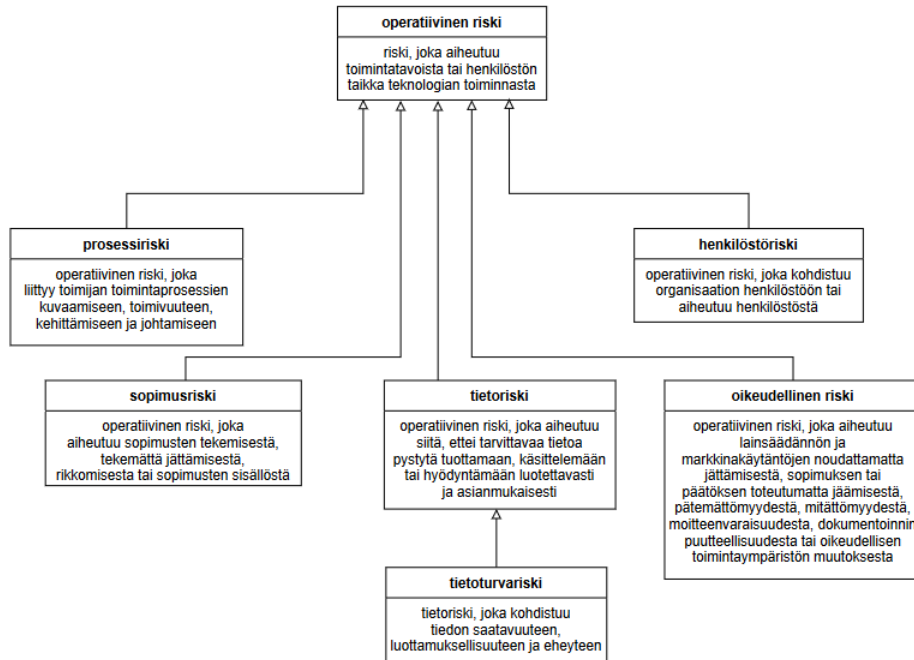
syn. julkinen velka

määritelmä: suora taloudellinen vastuu, jonka muodostaa bruttomääräinen velka nimellisarvoisena vuoden lopussa ja sulautettuna valtionhallinnon, paikallishallinnon ja sosiaaliturvarahastojen kesken

huomautus: Julkisyhteisöjen velkaan luetaan julkisyhteisöjen kansantalouden muilta sektoreilta ja ulkomailta saamat joukkovelkakirjalainat, lyhytaikaiset velkapaperit, lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat sekä talletukset.

5.4 Operatiiviset riskit

Kuva 9. Kaavio operatiivisista riskeistä.

Kaavion käsitteet

prosessiriski

määritelmä: operatiivinen riski, joka liittyy toimijan toimintaprosessien kuvaamiseen, toimivuuteen, kehittämiseen ja johtamiseen

sopimusriski

määritelmä: operatiivinen riski, joka aiheutuu sopimusten tekemisestä, tekemättä jättämisestä, rikkomisesta tai sopimusten sisällöstä

huomautus: Sopimusriskejä ovat muun muassa vahingonkorvausriski, sopimuksen sitovuusriski, sopimuksen tulkintariski, sopimuskumppanin luotettavuutta ja maksukykyä koskeva riski sekä suorituskustannusriski. Sopimusriskejä liittyy sekä sopimuksen sitovuuteen että pätevän sopimuksen täytäntöönpanovaiheeseen.

tietoriski

määritelmä: operatiivinen riski, joka aiheutuu siitä, ettei tarvittavaa tietoa pystytä tuottamaan, käsittelemään tai hyödyntämään luotettavasti ja asianmukaisesti

tietoturvariski

määritelmä: tietoriski, joka kohdistuu tiedon saatavuuteen, luottamuksellisuuteen ja eheyteen

huomautus: Turvattavaa tietoa ovat mm. digitaaliset ja fyysiset tallenteet sekä työntekijöiden tietämys

oikeudellinen riski

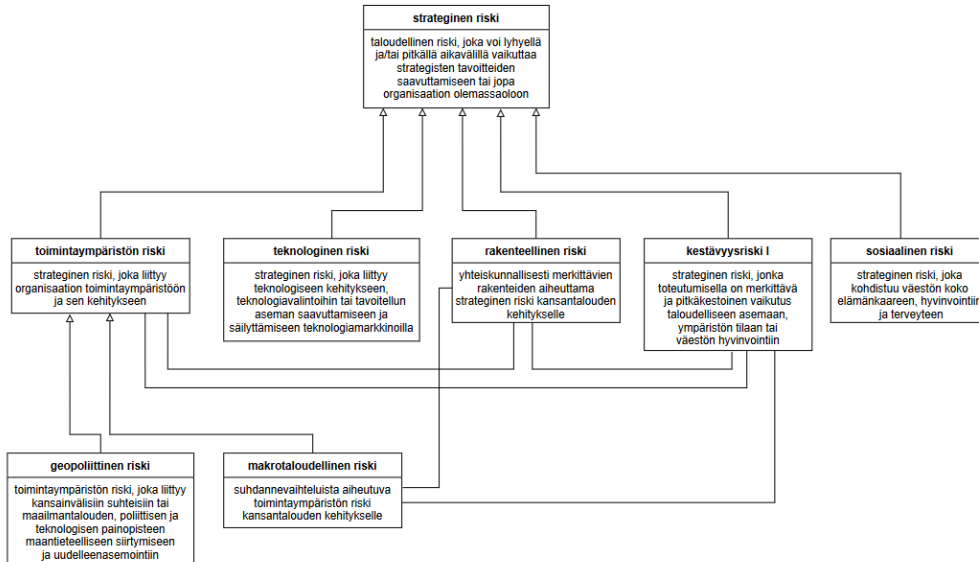
määritelmä: operatiivinen riski, joka aiheutuu lainsäädännön ja markkinakäytäntöjen noudattamatta jättämisestä, sopimuksen tai päätöksen toteutumatta jäämisestä, pätemättömyydestä, mitättömyydestä, moitteenvaraisuudesta, dokumentoinnin puutteellisuudesta tai oikeudellisen toimintaympäristön muutoksesta

henkilöstöriski

syn. henkilöriski

määritelmä: operatiivinen riski, joka kohdistuu organisaation henkilöstöön tai aiheutuu henkilöstöstä

5.5 Strategiset riskit

Kuva 10. Kaavio strategisista riskeistä.

Kaavion käsitteet

toimintaympäristön riski

määritelmä: strateginen riski, joka liittyy organisaation toimintaympäristöön ja sen kehitykseen

geopoliittinen riski

määritelmä: toimintaympäristön riski, joka liittyy kansainvälisiin suhteisiin tai maailmantalouden, poliittisen ja teknologisen painopisteen maantieteelliseen siirtymiseen ja uudelleenasetointiin

huomautus: Geopoliittisia riskejä ovat esimerkiksi sodat, jännitteet valtioiden välillä, kansainvälisten sitoumusten muutokset, pyrkimys muokata kansainvälistä järjestelmää yhteisten tavoitteiden vastaisesti tai omia tavoitteita tukevaksi, laaja-alainen vaikuttaminen ja uudet vaikuttamiskeinot, kuten hybriditoiminta, muuttoliike, data ja teknologia.

makrotaloudellinen riski

syn. suhdanneriski

määritelmä: suhdannevaihteluista aiheutuva toimintaympäristön riski kansantalouden kehitykselle

huomautus: Makrotaloudellisia riskejä ovat esimerkiksi raaka-aineiden ja energian hintojen muutokset, nopeat toimialakohtaiset rakennemuutokset, rahoitusjärjestelmään tai yksittäisten valtioiden talouksiin liittyvät ongelmat.

teknologinen riski

määritelmä: strateginen riski, joka liittyy teknologiseen kehitykseen, teknologiavalintoihin tai tavoitellun aseman saavuttamiseen ja säilyttämiseen teknologiamarkkinoilla

rakenteellinen riski

määritelmä: yhteiskunnallisesti merkittävien rakenteiden aiheuttama strateginen riski kansantalouden kehitykselle

huomautus: Yhteiskunnallisesti merkittäviä rakenteita ovat esimerkiksi väestörakenne, sosiaaliturvajärjestelmä ja elinkeinorakenne.

kestävyysriski I

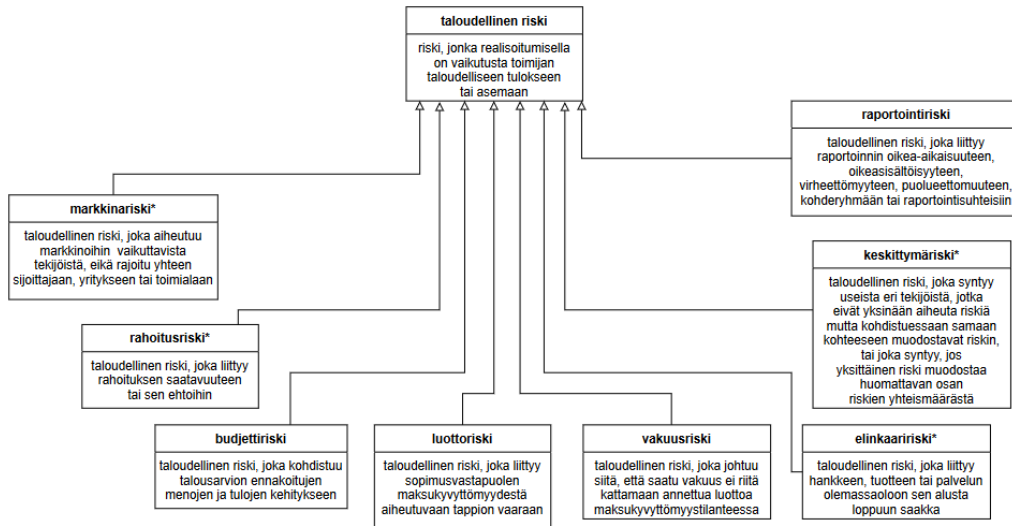
määritelmä: strateginen riski, jonka toteutumisella on merkittävä ja pitkäkestoinen vaikutus taloudelliseen asemaan, ympäristön tilaan tai väestön hyvinvointiin

sosiaalinen riski

määritelmä: strateginen riski, joka kohdistuu väestön koko elämänkaareen, hyvinvointiin ja terveyteen

huomautus: Julkiseen talouteen vaikuttavia sosiaalisia riskejä ovat esimerkiksi väestökehitys, työllisyys ja työolot sekä syrjäytyminen. Hyvinvointi kattaa sekä yksilöllisen että yhteisötason hyvinvoinnin.

5.6 Taloudelliset riskit

Kuva 11. Kaavio taloudellisista riskeistä.

Kaavion käsitteet

markkinariski

määritelmä: taloudellinen riski, joka aiheutuu markkinoihin vaikuttavista tekijöistä, eikä rajoitu yhteen sijoittajaan, yritykseen tai toimialaan

huomautus: Markkinariskejä ovat korkoriski, valuuttariski ja hintariski.

rahoitusriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka liittyy rahoituksen saatavuuteen tai sen ehtoihin

huomautus: Rahoitusriski voi syntyä esimerkiksi poikkeuksellisista markkinaolosuhteista tai valtion luottokelpoisuuden laskusta. Rahoitusriskejä ovat maksuvalmiusriski ja jälleenrahoitusriski.

budjettiriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka kohdistuu talousarvion ennakoitujen menojen ja tulojen kehitykseen

huomautus: Velanhallinnan määräyksen yhteydessä budjettiriskillä tarkoitetaan taloudellista riskiä, joka aiheutuu tarkasteluhetkellä tapahtuvan korkotason muutoksen vaikutuksesta tuleviin korkomenoihin ja -tuloihin.

luottoriski

syn. luottotappioriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka liittyy sopimusvastapuolen maksukyvyttömyydestä aiheutuvaan tappion vaaraan

huomautus: Valtiolle syntyy luottoriskiä mm. viennin rahoituksesta, kassasijoituksista, johdannaistoiminnasta, laina- ja muista saamisista sekä vakuuksien pakkorealisoinneista.

vakuusriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka johtuu aiheutuu siitä, että saatu vakuus ei riitä kattamaan annettua luottoa maksukyvyttömyystilanteessa

elinkaaririski

syn. elinkarihankeriski; elinkaarimalliin liittyvä riski

määritelmä: taloudellinen riski, joka liittyy hankkeen, tuotteen tai palvelun olemassaoloon sen alusta loppuun saakka

huomautus: Elinkaaririskejä ovat kustannusriski, aikatauluriski, laaturiski, ylläpitoriski, vastapuoliriski ja kestävyysriski.

keskittymäriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka syntyy useista eri tekijöistä, jotka eivät yksinään aiheuta riskiä mutta kohdistuessaan samaan kohteeseen muodostavat riskin, tai joka syntyy, jos yksittäinen riski muodostaa huomattavan osan riskien yhteismäärästä

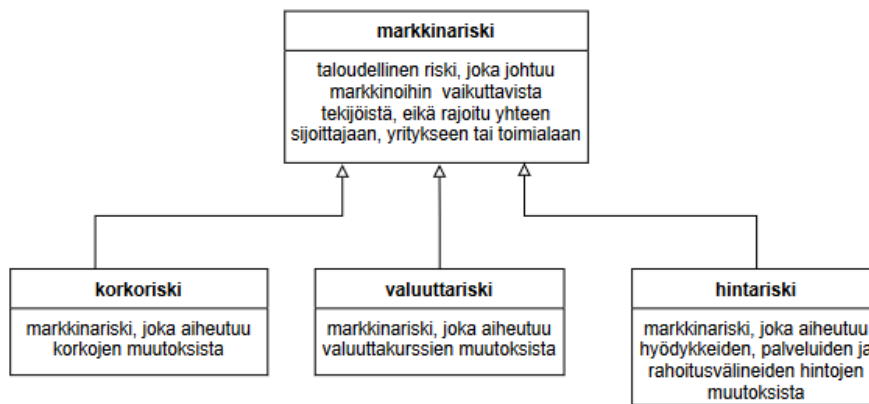
huomautus: Keskittymäriski syntyy, jos toimijan riskit eivät ole riittävästi hajautettu, jolloin esimerkiksi yksittäinen markkinatapahtuma voisi vaarantaa vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriskejä ovat esimerkiksi toimialariski, maariski ja asiakaskeskittymäriski.

raportointiriski

määritelmä: taloudellinen riski, joka liittyy raportoinnin oikea-aikaisuuteen, oikeasisältöisyyteen, virheettömyyteen, puolueettomuuteen, kohderyhmään tai raportointisuhteisiin

huomautus: Raportointiriski voi johtaa tavoitteiden kannalta virheellisiin johtopäätöksiin.

5.7 Markkinariskit

Kuva 12. Kaavio markkinariskeistä.

Kaavion käsitteet

korkoriski

määritelmä: markkinariski, joka aiheutuu korkojen muutoksista

huomautus: Korkoriskejä sisältyy valtion velkakirjoihin, kassavaroihin sekä muihin velanhallinnan instrumentteihin.

valuuttariski

syn. valuuttakurssiriski

määritelmä: markkinariski, joka aiheutuu valuuttakurssien muutoksista

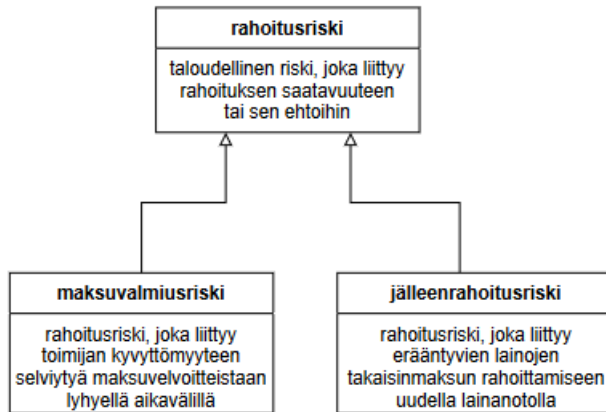
huomautus: Valuuttariskiä syntyy esimerkiksi, kun ostossa ja myynnissä käytetään kahta eri valuuttaa.

hintariski

määritelmä: markkinariski, joka aiheutuu hyödykkeiden, palveluiden tai rahoitusvälineiden hintojen muutoksista

5.8 Rahoitusriskit

Kuva 13. Kaavio rahoitusriskeistä.

Kaavion käsitteet

maksuvalmiusriski

syn. likviditeettiriski

määritelmä: rahoitusriski, joka liittyy toimijan kyvyttömyyteen selviytyä maksuvelvoitteistaan lyhyellä aikavälillä

huomautus: Maksuvalmiusriskin hallinnan tarkasteluhorisontti on seuraavat 12 kuukautta.

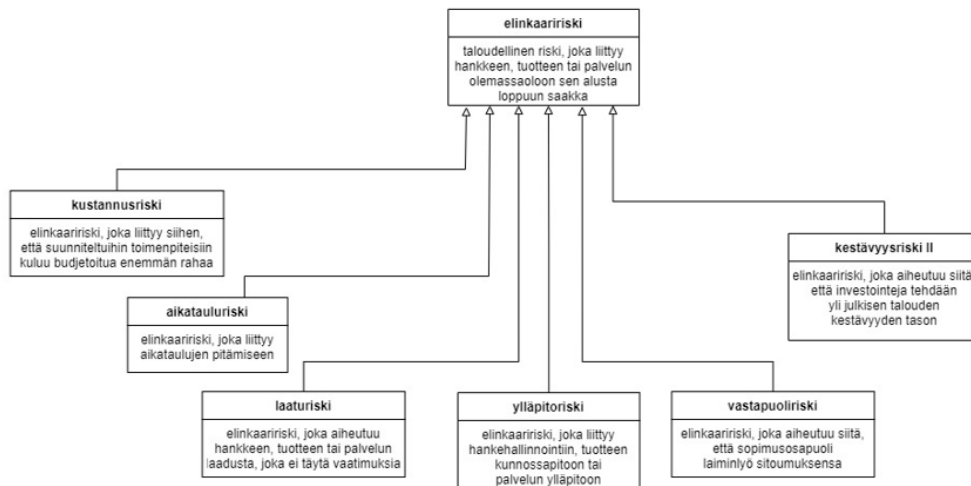
jällelrahoitusriski

syn. uudelleenrahoitusriski

määritelmä: rahoitusriski, joka liittyy erääntyvien lainojen takaisinmaksun rahoittamiseen uudella lainanotolla

huomautus: Jällelrahoitusriskiä tarkastellaan yli 12 kuukauden aikavälillä.

5.9 Elinkaarihankkeisiin liittyviä riskejä

Kuva 14. Kaavio elinkaarihankkeisiin liittyvistä riskeistä.

Kaavion käsitteet

kustannusriski

määritelmä: elinkaarisriski, joka liittyy siihen, että suunniteltuihin toimenpiteisiin kuluu budjetoitua enemmän rahaa

huomautus: Kustannusriskejä ovat esimerkiksi rakennuskustannusten nousu tai sopimuksen mahdollisen irtisanomisen aiheuttama merkittävä kustannus.

aikatauluriski

määritelmä: elinkaarisriski, joka liittyy suunniteltujen toimenpiteiden aikataulujen pitämiseen

laaturiski

määritelmä: elinkaaririski, joka aiheutuu hankkeen, tuotteen tai palvelun laadusta, joka ei täytä vaatimuksia

ylläpitoriski

määritelmä: elinkaaririski, joka liittyy hankehallintaan, tuotteen kunnossapitoon tai palvelun ylläpitoon

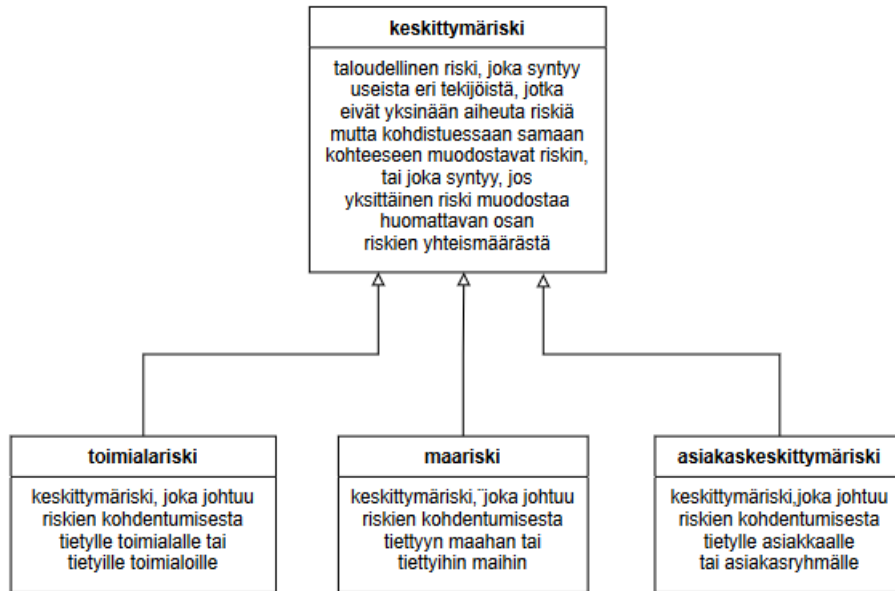
vastapuoliriski

määritelmä: elinkaaririski, joka aiheutuu siitä, että sopimusosapuoli laiminlyö sitoumuksensa

kestävyyseriski II

määritelmä: elinkaaririski, joka aiheutuu siitä, että investointeja tehdään yli julkisen talouden kestävyden tason

5.10 Keskittymäriskit

Kuva 15. Kaavio keskittymäriskeistä.

Kaavion käsitteet

toimialariski

määritelmä: keskittymäriski, joka aiheutuu riskien kohdentumisesta tietyille toimialalle tai tietyille toimialoille

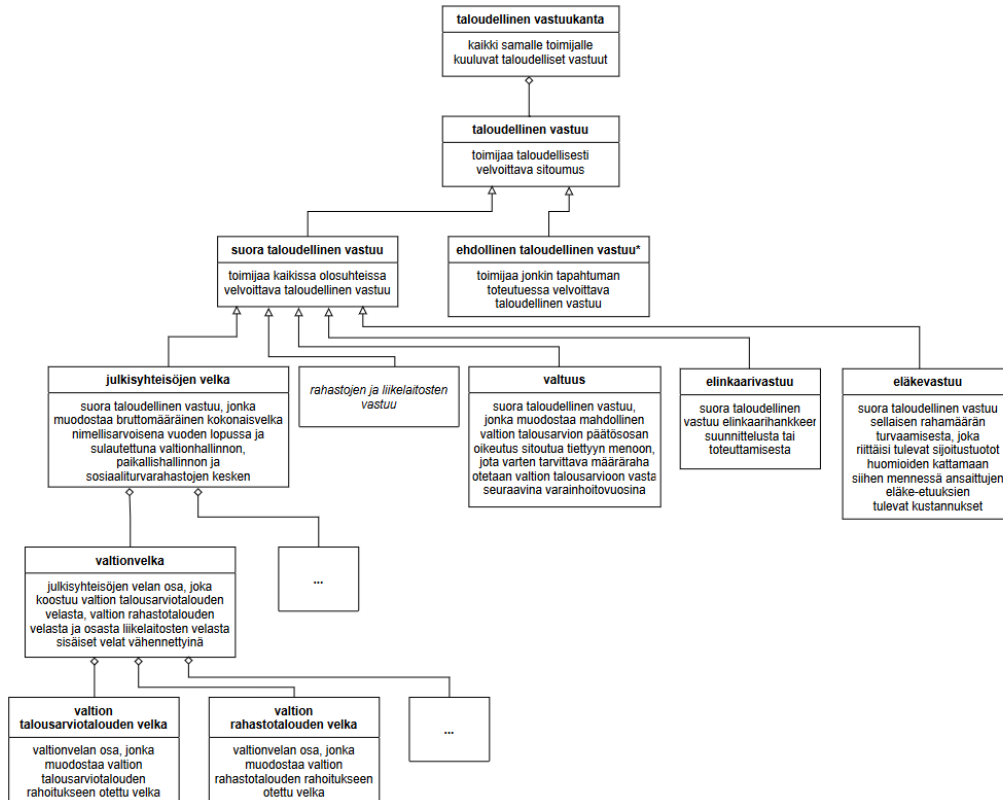
maariski

määritelmä: keskittymäriski, joka aiheutuu riskien kohdentumisesta tiettyyn maahan tai tiettyihin maihin

asiakaskeskittymäriski

määritelmä: keskittymäriski, joka aiheutuu riskien kohdentumisesta tietyille asiakkaalle tai asiakasryhmälle

5.11 Suorat taloudelliset vastuut

Kuva 16. Kaavio suorista taloudellisista vastuista.

Kaavion käsitteet

taloudellinen vastuukanta

määritelmä: kaikki samalle toimijalle kuuluvat taloudelliset vastuut

taloudellinen vastuu

määritelmä: toimijaa taloudellisesti velvoittava sitoumus

suora taloudellinen vastuu

määritelmä: toimijaa kaikissa olosuhteissa velvoittava taloudellinen vastuu

huomautus: Valtion suoriin taloudellisiin vastuisiin luetaan esimerkiksi valtionvelka, elinkaarivastuu, eläkevastuu, myönnettyjen valtuuksien vaatima talousarvion määrärahatarve sekä rahastojen ja liikelaitosten vastuut.

ehdollinen taloudellinen vastuu

syn. epäsuora taloudellinen vastuu

määritelmä: toimijaa jonkin tapahtuman toteutuessa velvoittava taloudellinen vastuu

huomautus: Ehdollinen vastuu voi olla avoin tai piilevä.

julkisyhteisöjen velka

syn. julkinen velka

määritelmä: suora taloudellinen vastuu, jonka muodostaa bruttomääräinen kokonaisvelka nimellisarvoisena vuoden lopussa ja sulautettuna valtionhallinnon, paikallishallinnon ja sosiaaliturvarahastojen kesken

valtionvelka

syn.-ei: valtion velka

määritelmä: julkisyhteisöjen velan osa, joka koostuu valtion talousarviotalouden velasta, valtion rahastotalouden velasta ja osasta liikelaitosten velasta sisäiset velat vähennettyinä

valtion rahastotalouden velka

syn. valtion budjettitalouden velka; budjettitalouden velka

määritelmä: valtionvelan osa, jonka muodostaa valtion rahastotalouden rahoitukseen otettu velka

valtuus

määritelmä: suora taloudellinen vastuu, jonka muodostaa valtion talousarvion päätösosan mahdollinen oikeutus sitoutua tiettyyn menoon, jota varten tarvittava määräraha otetaan valtion talousarvioon vasta seuraavina varainhoitovuosina

huomautus: Valtuus on määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu. Valtuutta ei koske vuotuisperiaate, mutta sitä saadaan käyttää vain kyseisen varainhoitovuoden aikana. Käytännössä valtuudet usein sisältävät myös kuluvan vuoden menoja. Valtuutta koskevat määrärahat on kohdistettu tietyille momentille. Valtuuksia on erityyppisiä. Ne on listattu yleisperusteluissa. Tällä käsitteellä on valtion talousarvion yhteydessä yleisestä juridisesta käsitteestä eriytnyt sisältö. Talousarvion yhteydessä valtuus ei tarkoita samaa kuin valtuutus. Lainsäädännön puitteissa eduskunta voi siis antaa muitakin valtuutuksia eli valtuuksia, joihin tämän käsitteen määritelmää ei voi soveltaa.

elinkaarivastuu

määritelmä: suora taloudellinen vastuu elinkaarihankkeen suunnittelusta tai toteuttamisesta

elinkaarihanke

määritelmä: elinkaarimallin mukaisesti toteutettava hanke

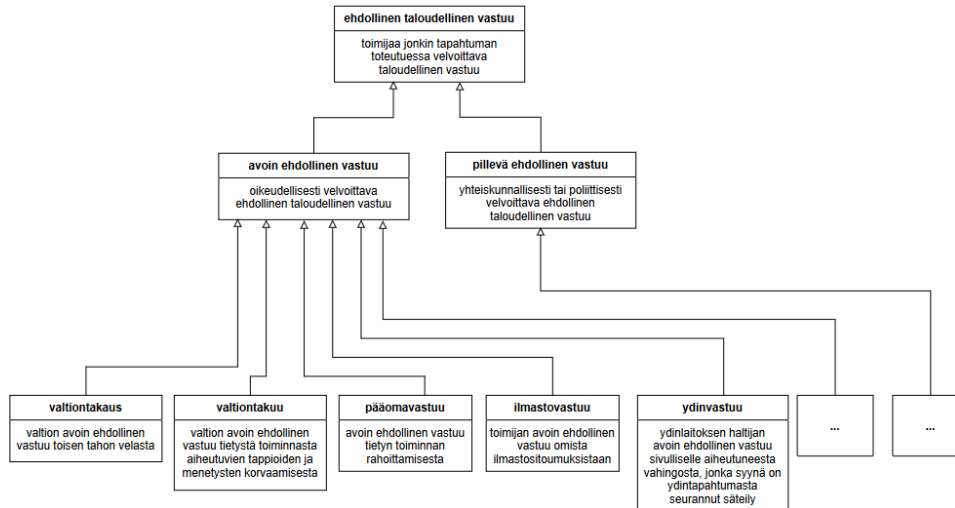
huomautus: Elinkaarimallissa (PPP-malli) palveluntuottaja eli hankeyhtiö rahoittaa, suunnittelee, toteuttaa ja ylläpitää tietyn hankkeen sopimuksen mukaisesti noin 15–25 vuoden ajan. Mallissa julkisen sektorin toimija toimii hankkeen tilaajana ja valvojana.

eläkevastuu

määritelmä: suora taloudellinen vastuu sellaisen rahamäärän turvaamisesta, joka riittäisi tulevat sijoitustuotot huomioiden kattamaan siihen mennessä ansaittujen eläke-etuuksien tulevat kustannukset

huomautus: Valtion eläkevastuu kertoo, mikä on valtion entisille ja nykyisille työntekijöille annetun eläkelupauksen nykyarvo.

5.12 Ehdolliset taloudelliset vastuut

Kuva 17. Kaavio ehdollisista taloudellisista vastuista.

Kaavion käsitteet

avoin ehdollinen vastuu

määritelmä: oikeudellisesti velvoittava ehdollinen taloudellinen vastuu

huomautus: Avoimia ehdollisia vastuita ovat esimerkiksi valtiontakaukset ja -takuut, kansainvälisiin rahoituslaitoksiin liittyvät pääomavastuut, ilmastovastuut ja ydinvastuu.

piilevä ehdollinen vastuu

määritelmä: yhteiskunnallisesti tai poliittisesti velvoittava ehdollinen taloudellinen vastuu

huomautus: Yhteiskunnallisesti tai poliittisten tekijöiden takia velvoittavia piileviä vastuita voivat olla esimerkiksi pankkisektorin ja paikallishallinnon piilevät vastuut sekä valtionyhtiöihin, ympäristö- ja kemikaaliturvallisuuteen, ulkoiseen turvallisuuteen sekä kansalaisten perusturvaan liittyvät ehdolliset vastuut. Piilevät vastuut eivät ole valtiota automaattisesti velvoittavia vaan niiden kohdalla valtion vastuunottoa tarkastellaan erikseen ottaen huomioon muun muassa yhteiskunnan toimivuuteen liittyviä näkökohtia.

valtioneuvosto

määritelmä: valtion avoin ehdollinen vastuu toisen tahon velasta

valtioneuvosto

määritelmä: valtion avoin ehdollinen vastuu tietystä toiminnasta aiheutuvien tappioiden ja menetysten korvaamisesta

pääomavastuu

määritelmä: avoin ehdollinen vastuu tietyn toiminnan rahoittamisesta

huomautus: Pääomavastuuta voidaan joutua maksamaan esimerkiksi rahoituslaitoksen tappioiden kattamiseksi tai maksukyvyttömyyden välttämiseksi.

ilmastovastuu

määritelmä: toimijan avoin ehdollinen vastuu omista ilmastositoumuksistaan

ydinvastuu

määritelmä: ydinlaitoksen haltijan avoin ehdollinen vastuu sivulliselle aiheutuneesta vahingosta, jonka syynä on ydintapahtumasta seurannut säteily

huomautus: Suomen valtio on ydinvastuulain mukaisesti toissijaisesti vastuussa ydinvahingoista, jos vahingonkärsijä ei saa korvausta ydinlaitoksen haltijan vakuutuksesta.

Liitteet

Lähteet

ISO 31000:2018 Riskienhallinta

Valtioneuvoston termipankki Valter: <https://valter.sanakirja.fi>

VAHTI-riskienhallintasanasto digitaaliseen toimintaympäristöön: <https://sanastot.suomi.fi/terminology/b605bc12-1753-4284-8e26-8c68af82964c>

Hallituksen vuosikertomus 2021: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-875-8>

Katsaus valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin, syksy 2022: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-225-3>

Taloudellinen katsaus, talvi 2022: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-217-8>

Valtion velanhallinnan vuosikatsaus 2022: <https://www.valtionvelka.fi/annualreview2022/>

Julkisen talouden suunnitelma: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-207-9>

Ministeriöiden tulevaisuuskatsaus 2022: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-780-5>

Suomen Riskienhallintayhdistys: <https://pk-rh.fi/riskien-luokittelu.html>

Laki valtion vientitakuista: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010422#P9>

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_268+2022.aspx

Valtion velanhallintamallin arviointi ja kehittämistarpeet -työryhmän muistio: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163711/VM_2021_69.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtion taloudellisia riskejä koskevan raportoinnin ja hallinnan kehittäminen: <https://vm.fi/documents/10623/1106970/Valtion+taloudellisia+riskej%C3%A4+koskeva+raportointi/2bee4d61-5c0b-4db8-86b9-4f02f47dadee?version=1.0>

Valtiovarainministeriö, julkinen talous: <https://vm.fi/julkinen-talous>

Valtiokonttori, riskienhallinta: <https://www.valtionvelka.fi/riskienhallinta/rahoitusriski/>

Valtiontakaus- ja valtiontakuu-tietojen toimittaminen Valtiokonttorille: <https://www.valtiokonttori.fi/maaraykset-ja-ohjeet/valtiontakaus-ja-valtiontakuu-tietojen-toimittaminen-valtiokonttorille/>

Työ- ja elinkeinoministeriö, ydinvastuu: <https://tem.fi/ydinvastuu>

Määräykset ja ohjeet 2/2017: Työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto: https://www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/saantely/maaraysko-koelma/2017/02_2017/2017_02.m1.pdf

Sampo Group, sanasto: <https://www.sampo.com/fi/media/sanasto/?q=keskitym%C3%A4>

LähiTapiola: <https://www.lahitapiola.fi/yritys/palvelut/yrityksen-riskienhallinta/yritystoiminnan-riskit>

Kustannustehokkaan riskienhallinnan rakentaminen Efectellä: <https://virnex.fi/kustannustehokkaan-riskienhallinnan-rakentaminen-effectella/>

AON: https://www.aon.com/finland/fi_blog/miten-hallitset-sopimusriskejä